

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Symmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Quæstio secunda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Quæstio secunda.

non plus fecit, sed hoc quod habuit, fecit. Est igitur hæc Domini sententia & ad Mariæ opus commendandum, & ad discipulos confutandum non impertinens, sed opportuna. Hæc de prima quæstione.

Circa secundam quæstionem de verbis domini ad discipulos tempore passionis imminuentis (Quando misi vos sine sacculo & pera nunquid aliquid vobis defuit? Dicunt ei, Nihil. Ait illis, Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter & peram, & qui non habet gladium, vendat tunicam, & emat gladium. oportet enim impleri de me: Et cum sceleratis reputatus est) quæstione non spernenda consurgit, quo pacto hæc verificentur ad literam: quandoquidem oportet ea ad literam verificare: quoniam & Dominus ad literam loquitur de sacculo & pera, ut patet: ergo & de gladio: & discipulis de gladio ad literam intelligentibus & respondētibus, Ecce duo gladii hic: annuit Dominus dicens, Satis est.

Literalem igitur sensum intuendo, admiramur hanc Domini doctrinam. Primum, quia videtur instruxisse discipulos ut sumerent arma defensua pro sui defensione in imminente sibi persecutione Iudeorum: dum vendendam etiam tunicam pro emendo gladio consuluit, & passionem propriam pro ratione assignat: quia ipse ut iniquus tractandus est, sicut & fuit tanquam latro quæsitus & captus, & demum cum latronibus crucifixus.

Deinde quia videtur docuisse discipulos, ut tempore persecutionis arma similiter caperent defensua. hoc enim sequitur ex exemplo sui. Si enim contra persecutionem ipsius capitis sumenda sunt arma, consequens est, ut contra persecutionem membrorum armati progrediamur. Exemplum, inquit, meum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, & vos faciatis.

Neurum autem horum bene sonat, sed Christiano-

Tentaculi primi

rum pias aures offendit: & vtrunque à gestis Christi & sanctorum in suis persecutionibus dissonat: vt patet. Videtur denique doctrina hæc reuocare præcepta prius ab ipso met discipulis data: scilicet, Si quis percusserit te in vnam maxillam, præbe illi alteram, & similia. Et confirmatur: quia sicut mutauit hic Dominus præceptum de non portandis sacco & pera, olim prohibendo, nunc concedendo: ita consequentur dicendum, quod mutauit præcepta olim data de omittenda defensione armata, concedendo discipulis, vt si contra eos consurgerent homines, resisterent armata manu, constat autem hoc prædicatoribus Euangelicis, quales erant Apostoli quibus loquebatur Dominus, non conuenire: quamuis imperfectioris vitæ Christianis licitum sit.

Ad hanc quæstionem respondendo, dicitur quod hæc Domini verba ad literam non dirigebantur ad defendendum Dominum Iesum in imminente sibi persecutione: nec discipuli intellexerunt sumenda sibi fore arma pro defensione Christi. Manifesto vtrunque: & primò eo quod simul eandem protulit sententiam de rebus tribus: scilicet sacco, in quo portantur pecuniæ: & pera, in qua portantur victualia: & gladio, quo protegemur ab inuasoribus. Constat autem quod ad perfectionem illam non erat opus sacco, neque pera: cum ipsi non essent persecutionem passuri, sed seruandi ab ipso Domino erant solo verbo. Si ergo me quæritis, sinite hos abire, & ipse dixerat: Quos dedisti mihi, non perdi ex eis quenquam: vt Ioannes testatur. Sicut igitur non dicebat, vt sumerent sacco & peram, ita nec dicebat, vt sumerent tunc gladios. Secundò ex eo quod dicentibus discipulis, Ecce duo gladii hic: respondit, Satis est. Si enim intendisset quod nunc sumerent arma, non dixisset satis esse ad defensionem sui. Constat namque

que

Quaestio secunda.

que non satis esse quod duos habere gladios dixerint, ad defensiuè armandum viros undecim contra cohortem Pilati, & ministros Iudæorum cum gladiis & fustibus, & similiter constat non satis esse necessitati tantæ, vt vendenda esset tunica ad emendum gladium, habere duos gladios inter tot personas, si propter imminentem tunc persecutionem debuissent tunc singuli non habentes gladium, vendere tunicam, vt emerent gladium. Quia igitur dixit satis esse, mōstrauit se nō requirere gladios defensiuos sui contra persecutionem imminentem. Tertio ex eo quod Petrus qui non expectata Domini responsione gladium pro magistri defensione eduxit, compescuit: Conuerte, inquit, gladium tuum in vaginam. Si enim intendisset instruere, vt pro eo gladio pugnarent, non retraxisset discipulum gladio pugnantem. Clarissimè quoque hoc idem patere potest ex voluntaria passione (vnde tunc etiam dixit, An non possum rogare patrem meum, & exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum?) & mille locis scripturæ. Sed hæc sint allata ex illo proprio loco in illa materia, & in illa sententia. Secundum autem (scilicet quod discipuli non intellexerint de gladio sumendo pro defensione Christi) habetur ex eo quod venientibus satellitibus ad capiendum Christum, discipuli videntes quod futurum erat, interrogauerunt Dominum, si percutimus in gladio? Si enim intellexissent instructos se fuisse, vt gladio pugnarent pro defensione Christi, non dubitassent, non petissent, Domine si percutimus in gladio? Non igitur intellexerunt Domini verba Apostoli ad hunc sensum vt pugnaturū gladio essent pro defensione Christi. Ad quid autem prædixerint, Ecce duo gladii hic, post dicitur: sicut etiā manifestabitur cur Dominus meminerit persecutionis sue, nō loquēs de sui defensione. Quia igitur

dominica

Ientaculi primi

dominica hæc verba ad ipsius domini defensionem non dirigi manifestum ex litera est, consequens est, vt ex ipso Euangelii textu literalis sensus sumatur. Prænota ergo in hac litera quatuor. Primum est diuersitas temporis præteriti & præsentis, denotata per *ly* quando, & *ly* sed nunc. ait enim Saluator, quando misi vos: & subdit, sed nunc. Secundum est officium prædicationis, de quo fit mentio secundum præteritum tēpus & nulla fit de eo mentio in præsentis tempore: ait enim Saluator: Quando misi vos, proculdubio ad prædicandum: vt patet in Euangelii hist. Mat. Ioan. & Mar. vi. Et cum dicit, sed nunc qui habet sacculum, nihil dicit de missione ad prædicandum. Tertium est pro ratione huius doctrinæ assignari, quod ipse Dominus cum iniquis deputandus tunc erat.

Quartum, est modus dicendi: quia scilicet non dirigitur nouus sermo ad Apostolos in secunda persona, vt olim dixerat, non enim dicit, sed nunc tollite sacculum & peram, & emite gladios: vt olim dixerat, nihil tuleritis in via, non sacculum, &c. sed ad tertiam personam conuertendo sermonem dicit: sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter & peram: & qui non habet, vendat tunicam, & emat gladium. Ex his habentur primò duo tempora scilicet prædicationis, & persecutionis, non cuiuscunq;, sed illius qua Christi discipuli cum iniquis reputandi essent. Ad designandum siquidem talis persecutionis tempus proposuit talem personam in persona sua: propter quod non meminit crucis aut mortis, sed deputationis cum iniquis. Habentur secundò duo genera Christianorum scilicet prædicatorum in Apostolis, & aliorum minus perfectorum in tertia persona significatorum. Intendit igitur ad literam Dominus docere, quod mandata data olim de non vehendo sacculum & peram, ad tempus prædicationis spectant: tempore autem per-

secutio.

Quaestio secunda.

secutionis, & praecipue quando reputabuntur ut iniqui, licitum erit cuicumque volenti munire se & saculo & pera, & gladio defensivo. Et diuersitatis ratio in promptu est: quia cum licitum est ad praedicandum ire, praedicationisque officio incumbere, & inuenienter necessaria, retribuendis auditoribus temporalia pro spiritualibus: & sicut de necessariis, ita nec de vita debetis esse solliciti. tempore vero quo Christiani ut iniqui reputabuntur, non inuenientur qui retribuunt pro spiritualibus temporalia: & sicut de pecunia & victu licitum erit curam habere, ita etiam de vitae conseruatione: quae per gladium aduersus inuasores conseruare quandoque potest. Est ergo sermo dominicus de tempore persecutionis indeterminatus: & similiter de discipulis indeterminatus: ita quod illud aduerbium temporis nunc, non demonstrat determinate illud tempus passionis Christi, sed indeterminate tempus persecutionis, praecipue quando reputabuntur iniqui, & similiter illud relatiuum qui, non refert determinate Apostolos, sed indeterminate Christianum: & docet quod temporis persecutionis licitum est curam vitae, victus & pecuniae opportunitate suis discipulis habere. Et bene nota quam optime respondeant noua haec Christi documenta prioribus. Etenim sicut documenta priora (scilicet nihil traheris in via) non sunt mandata, sed libertates edendi & bibendi, quae apud auditores verba Dei sunt: ita documenta haec non sunt mandata, sed libertates curam gerendi vitae & opportunitatum. Docuit enim pius magister licita ambo esse: consuluit autem ut facerent sicut ipsum videbant facere. Et Apostoli quidem ac sancti perfectionis vitae imitati sunt gesta Domini: imperfectiores autem vtuntur libertate sibi à Domino declarata.

Ad obiecta autem quantum oportet respondendo, dicitur quod Dominus deputationem suam

sum

Ientaculi primi

cum iniquis, pro ratione attulit duorum. Primò temporis, persecutionis, & nō suæ defensionis. Ac si apertè diceret, Ex quo ego cum iniquis deputabor, tempus erit vt & mea membra cum iniquis deputentur. Secundò necessitatis: quasi dicat, Tempus erit quo indigebitis his auxiliis: quia ego ipse relinquer deputatus cum iniquis. Si enim ego destitutus ero, ita vt cum iniquis deputer ad mortem: mei quoque discipuli deserentur similiter, & ideo concedo volentibus recurrere ad huiusmodi humana adminicula vt posse illis. Apostoli autem tanquam non planè penetrantes verba Domini (quoniam adhuc non erat eis apertus sensus, vt intelligerēt scripturas, & pari ratione verba dominica) dixerunt: Ecce duo gladii hic, tanquam aliquid pertinens ad propositum sermonem de necessitate gladii: cum tamen impertinens esset responsio ad intentionem Christi. Vnde & Dominus non respondit, Tollite illos gladios vobiscum: quos non secum, sed ibi esse dixerant: nec respondit: Satis sunt: scilicet duo gladii, sed impersonaliter dixit, Satis est, & doctrinæ huic meæ & sollicitudini vestræ: ac si iuxta vsitatum loquendi morem diceret: Sufficit hæc locutio: deponite hanc sollicitudinem. Et verè sic erat agendum: quoniam verba dominica dicebantur ad hoc vt post passionem Domini imperfectiores: & in casu quando expediret, etiam perfectiores libertate hac vterentur. Clarissimè itaque patet quod non est Dominus hortatus discipulos ad tumendum gladios pro ipsius domini offensione. Sed quod nec consuluerit discipulis suis vt sumerent defensiuæ arma contra suos inuasores, patet ex dictis: quoniam aliud est consilium dare, aliud est docere quid licitè facere possit. Consuluit siquidem ipse discipulis facto sui exempli vt arma non sumerent defensiuæ: tum retrahendo Petrum à percussione, tum aperiendo quod
plusquam

Quæstio tertia.

plusquam duodecim legiones angelorum haberet in promptu, si vellet illis vi, tum voluntariè patiendo se tanquàm latronem capi, & cum iniquis deputari ad mortem vsque crucis. Et hoc imitandum intellexerunt Apostoli iuxta illud Petri: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius. Docuit verò dictis verbis licere & imperfectioribus, adminiculis se humanis tempore persequutionis fulcire, non solum sacculi & peræ, sed gladii defensiu: & perfectioribus in casu quo expediret ad humana confugere subsidia. Hac nanque doctrina fretus Apostolus Paulus, ad adminiculum humanæ appellationis ad Cæsarem confugit, quando hoc expedire iudicauit. Et rursus à parata contra ipsius vitam conspiratione Iudæorum, tribuni ope se eripi procurauit: quia similiter casus erat in quo expediebat sic suam corporalem vitam adiuuare, nihil ergo dissonans sanctorum gestis docuit Dominus noster: sed id quod in casu etiam à perfectioribus fieri inculpabiliter posset dignatus est per seipsum manifestare. Patet quoque ex dictis non esse priora Domini præcepta per hanc doctrinam reuocata: sed declaratum est quòd prisca illa de voluntariæ patientiæ operibus, non sic sunt intelligenda, quin pro loco & tempore liceat Christi discipulis moderata requirere humana adminicula. Ex hac nanque doctrina Domini, iuncta priori, didicimus consideranda esse loca, tempora, ac occurrentia: & quando expedit præbere percutienti alteram maxillam, & quando expedit tueri ac adiuuare nos ipsos. Nec est verum quòd reuocata sint hinc documenta priora de non portantis sacculo & peræ: sed documentis illis adiuncta sunt alia concernentia aliam temporis dispositionem: ita quod hæc iuncta illis docent nos quòd quando expedit, sine sacculo & peræ: & quando expedit,

expedit,

Ientaculi primi

expedit, cum sacco & pera procedamus: & quod illud præcipue tempore prædicationis seruandum intelligamus, hoc autem tempore necessitatis. Et hæc de secunda quæstione.

Circa tertiam quæstionem de responsionibus Domini nostri Iesu Christi coram quatuor iudicibus, occurrit primò duplex admiratio coram Anna.

Altera est de illa responsione, Quid me interrogas? nam apparet & superflua & non decens personam illam tunc superflua quidem: quia interroganti Pontifici Iesum de doctrina & de discipulis eius, sufficiebat dixisse doctrinam suam esse publicam: & propterea examinandos esse publicos testes qui audierat docentem: & non oportebat apponere. Quid me interrogas? Indecens autem: quia Dominus Iesus tunc se gerebat vt subditum. Non est autem subditi arguere iudicem, præsertim de defectu tam paruo, scilicet quod non debebat ipsum interrogare de doctrina tam publica. Et hæc indecentia tanta visa tunc est, vt propterea vnus ministrorum percussit Domini maxillam, dicens: Sic respondes Pontifici? Altera est de illa responsione data percussori: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, cur me cædis.

Videtur dominus non seruasse consilium quod discipulis dederat. Si quis te percusserit in vnâ maxillam, præbe ei alteram: nam solum nanque non præbuit alteram, sed contra percutientem argumento rationis insurrexit: debebat enim ipse seruare quod seruari ab aliis voluit. Occurrit secundo admiratio similis coram Caïpha: pro quanto adiuratus Dominus, vt diceret si ipse esset Messias: non solum respondit se esse Christum, sed adiunxit, A modò videbitis filium hominis sedentem à dextris Dei &c. Apparet siquidem superflua hæc appositio. Nam si opportuna fuit,

aus